

Vellykket temadag og generalforsamling!

Årets generalforsamling ble gjennomført i tradisjonell stil og uten dramatikk. Årsberetning, regnskap og enkelte endringer av NBLs lover ble godkjent uten kommentarer. Det samme gjaldt valgene av styremedlemmer, mens det ble konkurranse om å komme inn som vararepresentant! Overraskende for de fleste, men etter min mening er det et sunnhetstegn at det er konkurranse om å få delta i styrende organer.

Årets temadag ble innledet med utdeling av en kompetansepris som var oppsatt av tidsskriftet Næringsmiddelindustrien. Hyggelig at prisen gikk til adm. direktør Peter Wesenberg på MATFORSK. Han har vært og er en viktig pådriver i arbeidet med å styrke kompetansen i næringsmiddelindustrien på en rekke forskjellige områder. Gratulerer – vi i NBL og ikke minst våre medlemmer ser frem til fortsatt godt samarbeid.

Rapporten "Mat og industri 2001" ble deretter presentert av seksjonssjef Roald Gulbrandsen. Et rikt mangfold av fakta er samlet inn og bearbeidet av NILF i samarbeid med NBL. Rapporten er blitt et viktig oppslagverk og gir god informasjon om utviklingen innen en rekke områder av næringsmiddelindustrien i Norge. Både for myndighetene og bedriftsledere er rapporten et nyttig verktøy og gir viktig informasjon som grunnlag for strategiske beslutninger.

I sitt foredrag om fremtidens arbeidsgiverpolitikk la viseadm. direktør i NHO, Lars Chr. Berge, vekt på at partene i lønnsoppgjøret må tenke nytt – samfunnet endrer seg og det stiller nye krav til organisasjonene og bedriftene i forbindelse med lønnsoppgjørene. Både Sverige og Danmark har tariffavtaler som går over tre år eller mer på våre områder – i Norge er avtaleperioden kun to år. Det gir liten grad av forutsigbarhet.

Tidligere arbeidsdirektør Ted Hanisch holdt et tankevekkende foredrag om hvor vi skal hente kvalifisert arbeidskraft fra i fremtiden og poengterte sterkt at uten slik form for arbeidsinnvandring vil en rekke arbeidsoppgaver forbli uløste fordi vår egen arbeidsstyrke blir redusert i årene fremover. Dette

problemet vil etter hvert kunne ramme også deler av næringsmiddelindustrien i Norge.

Temadagen ble avsluttet med en frisk paneldebatt som ble innledet med videopresentasjon av korte intervjuer med nærings- og handelsminister Grete Knudsen, stortingsrepresentant

Per Kristian Foss, adm. direktør i NHO, Finn Bergesen jr. og rektor på BI, Torger Reve. Deretter slapp NBLs Roald Gulbrandsen paneldeltagerne løs! Landbruksminister Bjarne Håkon Hanssen, leder i Norges Bondelag, Kirsten I. Værdal, adm. direktør Knut G. Heje i Agra Industrier, informasjonsdirektør i COOP Norge, Bjørn Kløvstad og formann i NBL, Håkon Mageli sørget for en interessant og frisk debatt med utgangspunkt i temaet "Økt internasjonalisering. Hva skjer med næringsmiddelindustrien i Norge?"

"Jeg er villig til å bruke sparepengene mine på næringsmiddelindustri i Norge" var en uttalelse som Knut G. Heje kom med i debatten. Den uttalelsen gir grunnlag for en viss optimisme med tanke på fremtiden. Forutsetningen er dyktige bedriftsledere og kloke beslutninger fattet av myndighetene!

En hjertelig takk til disponent Karl P. Nordby, Karl P. Nordby, adm. direktør Tor Andersen, Hansa Borg Bryggerier, direktør Wenche Kjøllås, Kavli Holding AS og adm. direktør Nils Kr. Nakstad, Trondhjem Preserving AS, for engasjert innsats i NBLs styre.

Som ny nestformann etter disponent Karl P. Nordby ble disponent Otto Geheb, Gehebs Conditori AS, valgt. Som nye styremedlemmer valgte generalforsamlingen adm. direktør Åge Larsen, Arcus A.S., adm. direktør Bjørn Wiggen, Ringnes AS og direktør Stein Klakegg, Rieber & Søn ASA – TORO. Konserndirektør Leif Straatveit, Kavli Holding AS, ble valgt som 1. vararepresentant med fast møterett i styret.

Knut Maroni,
Adm. direktør NBL

Årlig rapport om norsk næringsmiddelindustri – 2001

Næringsmiddelindustrien med over 50.000 sysselsatte, er en stor og betydningsfull sektor i norsk samfunns- og næringsliv. Skal denne industrien ha en sentral plass i det fremtidige næringsliv, er det avgjørende med en næringspolitikk som gjør det attraktivt å investere i Norge. En slik næringspolitikk må håndtere de utfordringene vi møter ved internasjonalisering og modernisering.

Om rapporten

Rapporten er en årlig rapportering om norsk næringsmiddelindustri. Rapporten er resultat av et prosjekt utført av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning på oppdrag fra Næringsmiddelbedriftenes Landsforening.

Denne årlige rapporten er todelt. Først kommer en beskrivelse av industrien statistisk og dernest en undersøkelse på hva bedriftene mener om fremtiden. Svarprosenten i forhold til antall sysselsatte i NBLs medlemsbedrifter er 80%.

9 VIKTIGE FUNN ...
og noen kommentarer

A) Næringsmiddelindustrien

1. Sysselsetting - stabilt

Total sysselsetting i næringsmiddelindustrien utgjør i overkant av 52.000, eller 18% av samlet industri-sysselsetting.

Blant NBLs medlemsbedrifter forventer 86% uendret sysselsetting i 2001.

2. Rekruttering - vanskelig

Konkurransen om kompetanse er allerede høy.

NBLs medlemsbedrifter mener det er spesielt vanskelig å rekruttere fagarbeidere.

45% mener det er vanskelig.

47% mener det er svært vanskelig.

51% av de som deltok i undersøkelsen mener det er vanskelig å rekrut-

tere lærlinger.

10% mener det er svært vanskelig.

Kampen om arbeidskraft har blitt hardere sammenlignet med i fjor.

3. Antall bedrifter - reduksjon

I perioden 1989 til 1998 sank antall bedrifter i næringsmiddelindustrien fra 1965 bedrifter til 1655 bedrifter. Antall sysselsatte pr. bedrift har økt fra 25,8 til 32,1.

Fra 1995 til 1997 økte antall bedrifter i industrien totalt. Antall sysselsatte pr. bedrift ligger rundt 25.

4. Produksjonsverdi – moderat vekst i 2001

Samlet produksjonsverdi i norsk næringsmiddelindustri er i overkant av 107 mrd. kroner eller 23% av industriens totale produksjonsverdi. Fisk har årlig økt med 15%. Andre næringsmidler har økt med 47% i perioden.

Vekst i produksjonsverdi er størst i sektorer eksponert for internasjonal konkurranse.

NBLs medlemsbedrifter forventer en vekst på 4,9% i 2001.

5. Investeringer - uendret

Samlede investeringer i næringsmiddelindustrien ligger i overkant av 3,9 mrd. kr., eller 19% av totale investeringer i industrien. Investeringer i prosent av produksjonsverdi: 3,6%. Gjennomsnitt for industrien 4,6%. NBL forventer uendret investeringsnivå i år 2001.

B) Marked

6. Marked – norsk næringsmiddelindustri taper markedsandel på det norske markedet

Markedsandelen for norsk næringsmiddelindustri på det norske marked sank fra 89,3% i 1994 til 85,0% i 1998.

Økt internasjonal konkurranse på hjemmemarkedet er årsaken.

7. Import/eksport – økt internasjonal konkurranse på det norske marked

Import av RÅK-produkter har økt fra 2,1 mrd kroner i 1994 til 3,6 mrd. kr. i 2000.

Eksporten av RÅK var i 1994: 777 tusen kr. I 2000 var eksporten 815 tusen kr.

Flere medlemsbedrifter forventer å øke eksporten neste år.

Total eksport av fisk var i 2000 over 31 mrd. kr. i følge Eksportutvalget for fisk (SSB).

C) Økonomiske rammebetingelser

8. Råvarepriser – forskjellene mot EU øker

Storfekjøtt – betydelig økning av forskjellene mellom Norge og EU. (1994 – 2000)

Ost – Forskjellene er økt i perioden.

Hvetemel – Noe økning i pris-forskjeller mellom Norge og EU.

For kondensert melk og sukker er prisene i Norge lavere enn i EU.

Samlet sett mener NBL at konkurransekraften til norsk industri er svekket.

9. Avgifter

Særavgiftene for næringsmiddelindustrien har vokst sterkt og utgjør nå 18 mrd. kr. I tillegg kommer momsen.

NBL mener regjeringen i revidert nasjonalbudsjett må signalisere en ny avgiftspolitikke gjennom kutt i særavgiftene.

Kontakt: Roald Gulbrandsen

tlf: 23 08 87 13

e-post: roald.gulbrandsen@nbl.no

Bedriftsutviklingstiltak med bred medvirkning

KIMs avd. Sætre AS og A/S Maarud starter i disse dager interne utviklingsprosjekter for å bedre lønnsomhet og arbeidsforhold.

Bedriftene skal i løpet av ett år følge et prosjekt som bærer tittelen LOTUS og er igangsatt av Bjørn Braathen i Teknologibedriftenes Landsforening. Den enkelte bedrift skal gjennomføre internt to spesialiseringstema som de selv velger av totalt 5 utprøvde og effektive bedriftsutviklingsmetoder:

- Reduksjon av omstillingstider (SMED)
- Arbeidsplassorganisering / visuell styring (SORP)
- Produksjonsbeordning (KANBAN)
- Feilhindringsteknikker (0-feil-metodikk)
- Preventivt vedlikehold

Utviklingsarbeidet gjennomføres som et samarbeid mellom ledelsen og klubben og forutsetter bred medvirkning fra alle nivå på bedriften.

De to nevnte bedriftenes deltakelse støttes økonomisk av Hovedorganisasjonenes Fellestilltak - Bedriftsutvikling, men krever samtidig en vesentlig egenandel både i form av kroner og arbeidstimer.

Deltakelsen kom i gang i kjølvannet av konferansen vedrørende Utviklingsgrupper i matindustrien som ble gjennomført i november 2000 og som ble omtalt i NBL-nytt nr. 5/2000.

LOTUS igangsettes regionalt. Første pulje er startet i Oppland og Hedmark. Der deltar det 6 bedrifter fra TBL i tillegg til de to fra NBL. Det er planer om å fortsette i to nye områder; Nordland og Møre og Romsdal. Der er det kapasitet til å ta med ca. 5-6 bedrifter totalt i hvert område.

Ytterligere opplysninger kan fås fra: Anders Vangen
tlf: 23 08 87 14
e-post: anders.vangen@nbl.no

Rekruttering

Rapporten "Mat og Industri 2001" viser at det stadig blir vanskeligere for NBLs medlemsbedrifter å rekruttere fagarbeidere. I rekrutteringsarbeidet er det viktig å tenke langsiktig, det tar i dag for eksempel fire år å utdanne en fagarbeider. Et virkemiddel for å oppnå bedre rekruttering er å inngå *partnerskapsavtaler* med skoler. Dette innebærer at bedrift og skole inngår et gjensidig forpliktende samarbeid. Hensikten er å gi elever

og studenter større innsikt i arbeids- og næringslivsspørsmål. Ved å inngå denne typen avtale kan bedriftene få nær kontakt med potensiell framtidig arbeidskraft, og bedrifter oppnår også økt kunnskap om sin virksomhet blant ungdom.

Kontakt: Målfrid Rønnevik
tlf: 23 08 87 24
e-post: malfrid.ronnevik@nbl.no

Plan for FoU

NBL har utarbeidet en plan for forsknings- og utviklingsarbeid i næringsmiddelindustrien for årene 2001 – 2003. Planen fokuserer på hvor viktig det er at den enkelte næringsmiddelbedrift bruker ressurser på utviklingsarbeid og hvilken rolle NBL har påtatt seg for å bistå medlemsbedriftene i deres arbeid. Planen vedlegges denne utgaven av NBL-Nytt og ytterligere eksemplarer kan bestilles ved henvendelse til NBL.

Kontakt: Berit Bull-Gjertsen
tlf: 23 08 87 11
e-post: berit.bullgjertsen@nbl.no

NBLs innspill til: Jordbruksoppgjøret 2001

Overordnet

Fra NBLs side ønsker vi at også jordbruksoppgjøret for 2001 må bidra til å gjøre Norge mer attraktivt som lokaliseringssted for lønnsom næringsutvikling. Med økt internasjonal konkurranse blir den største utfordring for norsk næringsmiddelindustri å finne markeder utenfor hjemmemarkedet.

Priser

Generelt

En fortsatt reform av jordbrukspolitikken er nødvendig for å møte de utfordringer vi står overfor nasjonalt og internasjonalt. Prisene reduseres i EU, og det er svært bekymringsfullt at vi nå står i fare for å få et importvern mot EU som ikke kompenserer for ulikheter i råvare-

kostnader. NBL er tilfreds med at landbruksministeren også i en turbulent situasjon rundt mattrygghet, står fast på priskravet.

Storfekjøtt

Økningen i prisforskjell mellom Norge og EU har vært på om lag 4 kr. pr. kg. Dette gapet må reduseres enten gjennom reduserte priser, økt prisnedskrivning eller en kombinasjon av disse.

Svin og kylling

I årets jordbruksoppgjør bør prisene på svin og fjørfekjøtt ikke økes.

Melk - Ost

Økte ostepriiser i Norge og stabile priser i EU i perioden 1994 – 2000, har bidratt til økte prisforskjeller. Prisene på melk i årets jordbruksoppgjør må ikke økes.

Korn og mel

Korn og melbasert næringsmiddelindustri er sterkt eksponert for internasjonal konkurranse. Prisen på norsk matkorn bør i årets jordbruksoppgjør reduseres med omlag 14 øre pr. kg.

RÅK

NBL er av den oppfatning at konkurransekraften for RÅK-industrien best kan sikres gjennom tollsatser og en råvareprisutvikling i Norge som minst følger utviklingen i EU.

Prisnedskrivning

NBL vil advare mot å gjøre norsk jordbruk mer avhengig av ordningen. Kompensasjon for forverret konkurransekraft, bør etter vår oppfatning primært skje gjennom reduserte råvarepriser, og sekundært gjennom økt prisnedskrivning.

Forhandlingene om protokoll 3 til EØS-avtalen

NBL mener en forhandlingsløsning innen protokoll 3 til EØS-avtalen vil bidra til å forsterke EØS-avtalen generelt. En forhandlingsløsning vil gi bedre rammevilkår og mer forutsigbare rammevilkår for industrien.

Fortsetter neste side.

Fortsettelse fra forrige side.

På den annen side er det avgjørende at det ikke gis toll-lettelser som stiller norsk industri i en umulig konkurranseposisjon.

Norske innrømmelser i form av toll-lettelser må gi seg utslag i reduserte råvarepriser for industrien.

Korn og melsektoren

Korn og melbransjen i Norge er eksponert for til dels sterk internasjonal konkurranse. Det er derfor viktig at myndighetene forvalter rammevilkår slik at disse oppleves som næringsvennlige. For kornsektoren spesielt, betyr dette følgende:

- Konkurransenøytralitet
- Åpenhet og innsyn i systemer og forvaltning av markedsreguleringen
- Fleksibilitet i forhold til import og tollkvoter, slik at industrien kan ha forutsigbarhet i forhold til råvareleveranser av riktig kvalitet.

Ny markedsordning for korn må medføre kostnadsreduksjoner i håndtering av kornstrømmen. Her forventer vi konkrete resultater i løpet av kort tid.

Melk

Initiativet om ny utredning av ordningen for prisutjevning uavhengig av jordbruksavtalesystemet er positivt.

Kalkylene i prisutjevningsordningen er en sentral forutsetning, både i forhold til tillit og konkurransenøytralitet. I den nye utredningen forutsetter vi at kapitalkostnader blir et tema som må finne sin endelige løsning.

Tillit til prisutjevningsordningen forutsetter blant annet åpenhet. Dette må etter vår oppfatning også gjelde i etterkontrollsystemene.

Marked ut over Norge

Den økende internasjonaliseringen av markedet og markedsaktørene (industrien og dagligvarehandelen), gjør at virkemidler for eksport er svært viktige. Dette gjelder

både ordninger for eksportrestitusjon og aktiv/passiv foredling. Det er fortsatt vår anbefaling at man i økende grad må legge vekt på den kommersielle eksporten sett i forhold til reguleringseksport.

Mattrygghet

Fra NBLs side ønsker vi å støtte den prosess som er igangsatt i sammenslåing av tilsynssiden i Norge.

Vi forventer at en slik prosess vil medføre et mer enhetlig tilsyn og et tilsyn som kan utføre sine oppgaver til reduserte kostnader. Denne kostnadsreduksjonen må medføre lavere avgifter for industrien.

Kontakt: Roald Gulbrandsen, tlf: 23 08 87 13

e-post: roald.gulbrandsen@nbl.no

NBLs styre 2001

NBLs styre har etter generalforsamlingen 2001 følgende sammensetning:

Formann: Direktør Håkon Mageli, Orkla Foods A.S

Nestformann: Disponent Otto Geheb, Geheb's Conditori A/S

Styremedlemmer:

Informasjonsdir. Lise Bergan, Kraft Foods Norge AS

Adm. direktør Tor Harung, A/S Nopal

Adm. direktør Truls Hauge, Norgesmøllene DA

Adm. direktør Knut G. Heje, A.S Agra Industrier

Direktør Stein Klakegg, Rieber & Søn ASA, TORO

Adm. direktør Åge Larsen, Arcus A.S

Disponent Morten Samson, W.B. Samson A/S

Adm. direktør Bjørn Wiggen, Ringnes as

Varamedlemmer:

1. Konsernsjef Leif Stråtveit, Kavli Holding AS

2. Adm. direktør Kåre Lerum, Lerum Fabrikker AS

3. Direktør Kjell O. Hauge, Bakehuset Holding AS

4. Adm. direktør Terje Aass, Aktieselskabet P. Ltz. Aass

Næringsmiddelbedriftenes Landsforening

Besøksadresse: Essendropsgate 6 - Postboks 5472 Majorstuen - 0305 Oslo
Telefon: 23 08 87 00 Telefaks NBL: 23 08 87 20 Telefaks BKLF: 23 08 87 10
e-post: firmapost@nbl.no - firmapost@baker.no